

Peregrijn

vogelwerkgroep middenbrabant

NIEUWSBRIEF

december/januari/februari

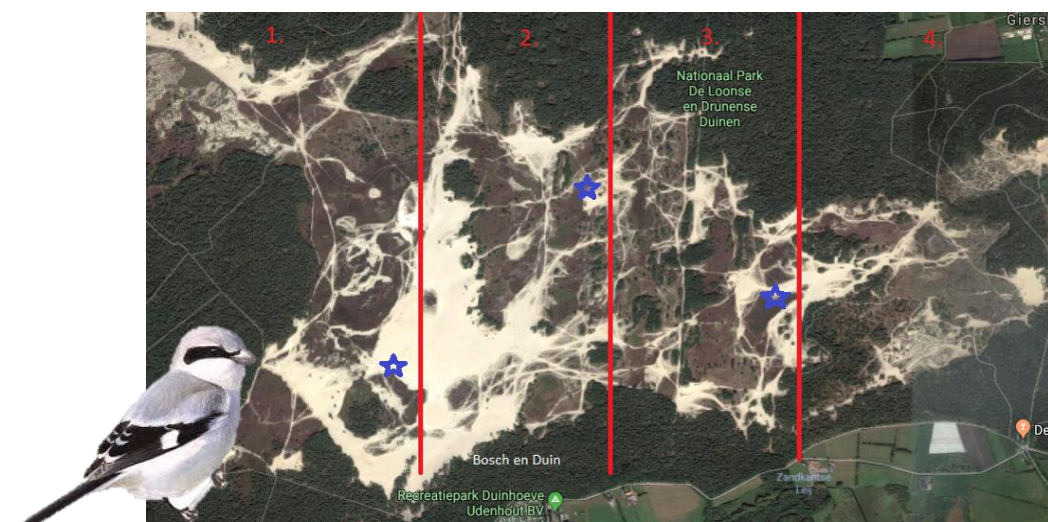
nummer **43**

- Verslagen/foto's Jan van Rijsewijk tenzij anders vermeld.

klapekster

Zaterdag 15 december 2018 zijn enkele leden de Loonse en Drunense duinen ingetrokken voor een simultaantelling op zoek naar klapeksters. Als onderdeel van de landelijke klapekster telling van Waarneming.nl had onze groep de Zandverstuiving gekozen.

Het gebied hebben we verdeeld in 4 telgebieden (zie foto) met elk twee/drie tellers. Gebied 1. Eric/Marlies , 2. Jan/Jan/Martin, 3. Peer/Marian, 4. Peter/Louis.

De groepen vertrokken vanuit twee verschillende startpunten en liepen routes waarmee het gebied vlak dekkend werd geïnventariseerd. En zie! Elke groep heeft die morgen een klapekster waargenomen. Hierbij werd steeds de tijd genoteerd. Na klustering kunnen we met grote zekerheid zeggen dat er totaal 3 klapeksters in dit winterterritorium verblijven.

buitenbeter

Zie je een probleem buiten op straat of in de natuur? Vuilniszakken ergens gedumpt, een fietspad met losse tegels of zie je een andere vreemde situatie? Laat het simpel weten met BuitenBeter.

Deze App helpt je om gemakkelijk problemen, irritaties en verbeteringen bekend te maken bij gemeente waar je op dat moment bent. Met die feedback kan vervolgens een schone, veilige en goede leefomgeving worden gerealiseerd. Binnen vier stappen en tellen heb je locatie, probleem en foto gemeld. Als het probleem is opgelost krijg je hierover bericht van de gemeente. Installeer daarom direct de App op je smartphone.

de

archieef

Vogelwerkgroep Midden-Brabant bezit een omvangrijk archief. Op dit moment worden alle rapporten, verslagen en tellingen gedigitaliseerd. Van tijd tot tijd vind je hier een interessant verslag. Inclusief taal- en typfouten!

- Uit Falco oktober 1979

ROEKEN ZIJN GEEN KRAAIEN, of: 'hoe Frans de Kok de show weer eens stal' .

Minstens vijftig dode jonge roeken werden op 13 mei 1979 door Victor Retel Helmrich en Hans Smulders gevonden in de roekenkolonie op het landgoed Dongewijk te Tilburg. Op last van de - nieuwe - eigenaar, orkestleider Frans de Kok, waren midden in de broedtijd een aantal eiken van vele tientallen jaren oud omgekapt, waardoor ongeveer honderd roekennesten vernield werden, bijna een kwart van de kolonie. De naar aanleiding van het bovenstaande door ons gevoerde actie leverde een teleurstellend resultaat op: .

1. Het Nieuwsblad van het Zuiden was niet bereid om aan het gebeurde redactionele aandacht te schenken; men vond het gebeurde kennelijk niet zo wereldschokkend en men was er eigenlijk niet zo zeker v n of de Kok wel een strafbaar feit gepleegd had.
2. Ambtenaren van de afdeling Bijzondere Wetten van de Gemeentepolitie Tilburg probeerden de zaak te bagatelliseren: het ging toch 'maar' om vijftig dode roeken op een kolonie van 410 nesten.
3. Diezelfde ambtenaren zagen geen reden tot het instellen van een vervolging, omdat de opzet van de uitvoerders van het werk niet geweest was het doden

van de vogels, maar het plegen van normaal bosonderhoud,

4. De Algemene Inspektie Dienst zag het helemaal niet zitten: Omstandig hebben ambtenaren van die dienst ons proberen uit te leggen hoe de Boswet in elkaar zit en dat het gebeurde op Dongewijk daarmee niet in strijd was. Wij van onze kant slaagden er niet in hen uit te leggen, dat ons dat een worst zou wezen, omdat er sprake was van een overtreding van de Jachtwet c.q. van de Vogelwet. Uitendelijk heeft het Nieuwsblad wel een ingezonden stuk willen accepteren (op 14 juni!) Ook in de Lepelaar werd aandacht aan de zaak geschonken. Begin juli werden we zelfs door het weekblad dé Tilburgse Koerier benaderd om het allemaal nog eens toe te lichten, hetgeen resulteerde in een uiterst treurig stuk (zie citaat) Toch nog wat kanttekeningen onzerzijds: - "maar vijftig roeken": Feyen (Liraosa 49, pag.28-67) heeft aangetoond dat de Roekenstand in Nederland tussen 1944 en 1975 met 80% terugliep, hoofdzakelijk door de niet terechte, meedogenloze vervolging. Verder is aangetoond dat het reproductie vermogen van de roek relatief laag is. Afgezien nog van het feit dat waarschijnlijk niet alle dode jongen gevonden werden, betekent dat aantal dus relatief een zwaar verlies voor de kolonie. - De 'onderhoudswerkzaamheden' werden al voor 24 juni opnieuw voortgezet; Aangezien nu een nog veel groter deel van de kolonie plat ligt rijst de vraag of de vogels zich het komend broedseizoen opnieuw zullen kunnen vestigen. - Frans de Kok liet de vogels volgens de politie niet opzettelijk doden. Volgens de Tilburgse Koerier kent hij het verschil niet tussen roek en zwarte kraai. Met andere woorden, de vogels werden wel roet opzet gedood, maar per vergissing waren het de verkeerde. Je kunt ook veronderstellen dat Frans de Kok die schijtvogels in zijn privé-parkje toch eigenlijk maar lastig vond. Hoe dan ook, dit soort vergissingen levert eens te meer een' argument op om ook de zwarte kraai maar van de lijst van schadelijke soorten af te voeren. Loek Hilgers. Volkstuintje Vooralsnog zijn de gemoederen rondom de affaire in het Tilburgs roekenbos zeker niet zo verhit. En dat zou ook niet op zijn plaats zijn. De vergissing is triest, maar gemaakt. Dat hoeft niet verder opgeblazen te worden. Zo ook hoeven er van beide partijen geen moeilijkheden te ontstaan over de aanleg van volkstuintjes op het aangrenzend weiland. De roeken vormen geen bedreiging voor deze tuintjes, integendeel, terwijl op voorhand niet verondersteld mag worden dat het andersom wel het geval zou zijn. Blijft nog staan de wens van de eigenaar, om het roekenbos bij zijn privébezit te betrekken en het dus niet publiekelijk toegankelijk te stellen.

Loek Hilgers

inventarisatiedehilver

Vogelwerkgroep Midden-Brabant en Vogelwerkgroep KNNV Tilburg hebben samen, in opdracht van de terrein beherende organisaties: Brabants Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, het gebied de Hilver onderzocht op broedvogels.

Om te zien of weidevogels profiteerden van de natuurherstelmaatregelen is het broedvogelonderzoek uitgevoerd. In 2009, net vóór uitvoering van de inrichtingswerkzaamheden, inventariseerde Peer Busink de weidevogels van het beoogde natuurgebied. Van 2011 tot 2015 voerde de provincie een weidevogelmonitoring met drie bezoeken uit, die vanaf 2016 werd overgenomen door leden van de Vogelwerkgroep Midden-Brabant volgens het Broedvogel Monitoring Programma (BMP) alle soorten van SOVON, gebaseerd op de zg. uitgebreide territoriumkartering. Het gebied is in zeven deelgebieden opgedeeld: Helsbroek, Moergestels Broek noord, Moergestels Broek zuid, De Gement, Den Opslag west, Den Opslag oost en het Diessens Broek.

Lees [hier](#) het uitgebreide rapport.

Foto Grutto: Vogelbescherming

column

▪ Corine Goldschmidt

'Educatieve nestkast'

Over de gedroomde slechtvalkman op de toren van de Petruskerk in Oisterwijk, die niet van boven de rivieren blijkt te komen, schreef ik in de vorige Peregrijn.

Hij lijkt toch wel de droomman van het vrouwtje dat zich aan hem verbonden lijkt te hebben. Namen ze hier samen in augustus 2017 polshoogte, sindsdien zijn ze echt een koppel. De vrouw heeft geen kleuring, alleen een ring van een vogeltrekstation. Een paar weken geleden zag ik haar op een heldere dag, in mooi licht, vanuit onze tuin, zitten met prooi. Ze ging nogal wild tekeer. De witte veren regenden vanaf de toren naar beneden. Ik griste mijn camera van een plank, spoedde mij naar de kerk, zonder statief en maakte veel foto's. De verenregen was al voorbij toen ik er aankwam, wat gaat dat plukken snel. De prooi was een kokmeeuw. Eenmaal thuis op de computer, zag ik dat ik nu behalve de ring, ook een letter en vier cijfers op de plaat had staan. Navraag leerde me dat mevrouw afkomstig is uit België. Een gemengd huwelijk dus, België en Loon op Zand. Al kan je niet zeggen dat ze een indrukwekkende afstand hebben afgelegd om elkaar te vinden, zeker niet gezien de snelheid waarmee slechtvalken zich kunnen verplaatsen. Eigenlijk vind ik

Foto: Corine Goldschmidt

het een vrij opportunistisch stel. Dat komt wel overeen met wat bekend is over jachtgedrag van deze soort.

Het is een waar feest om slechtvalken te observeren terwijl zij zich op en om de kerk bevinden. Bijzonder daarbij is dat de vogels er niet door verstoord worden. Zij bevinden zich hoog en in hun eigen universum, lijkt het wel. Dat is de reden dat ik heel graag wil dat er een nestkast geplaatst wordt. Het kerkbestuur heeft aanvankelijk verleende toestemming hiervoor ingetrokken nadat de plaats bepaald was, materialen waren aangeschaft en de maten opgemeten. Niet alleen het kerkbestuur ziet een nestkast niet graag geplaatst. Er zijn ook vogelliefhebbers met een groot beschermingshart die bezwaren zien. Er wordt gezegd dat de torenvalk en boomvalk bedreigd worden door de slechtvalk. Navraag bij de grootste kenner op dit gebied, de voorzitter van de Slechtvalken werkgroep Nederland, leert dat dit niet klopt. Slechtvalk en torenvalk zitten soms op hetzelfde gebouw, dit gaat gewoon goed. Van predatie is zeer zelden sprake. 'Daar is de havik veel beter in', aldus Peter van Geneijen. Slechtvalk

Foto: Corine Goldschmidt

en boomvalk concurreren om beschikbare kraaiennesten in hoogspanningsmasten. Als ze een nestkast hebben is dat niet meer aan de orde. Boomvalk zou dus zelfs voordeel kunnen hebben bij nestkasten voor slechtvalken. Anderen zien bezwaar met als voorbeeld bosuil kasten. Die zijn ingezet om de bosuil met wie het eens slecht ging, te helpen. Dit was zo succesvol dat de bosuil stand zich

heeft hersteld maar sommige zeggen, ten koste van de ransuil. Ik vraag me of dit echt zo is of dat dit wordt gedacht omdat het logisch lijkt. Het is bekend dat een soort niet zeldzaam wordt van alleen de aanwezigheid van een predator. (Denk bijvoorbeeld ook aan het 'grutto's en vossen' verhaal). Wat ransuil betreft lijkt het meer zo te zijn dat de geschikte biotopen drastisch afnemen. Geschikte dennenbosjes tussen weilanden en langs randen verdwijnen. In onze provincie is de afname van ransuil schrikbarend. Echter, in Noord Hollandse volkstuinten maar ook in Friesland, zijn ze talrijk aanwezig. (Of er cijfers zijn, of er onderzoek is gedaan naar de landelijke stand van ransuilen, weet ik niet).

Roofvogels observeren vraagt zoals menigeen weet een intensief traject van zoeken en weten van nesten in het buitengebied en bossen en gevaar van verstoring met alle gevolgen van dien.

De slechtvalken die zich graag letterlijk nestelen in stad en dorp, op kerktorens en andere hoge gebouwen vormen hierop een uitzondering. Dat biedt kansen die we mijn inziens niet mogen laten lopen. Ook al gaat het met de slechtvalken inmiddels zo goed dat ik heel goed begrijp dat mensen zich afvragen of kasten nog nodig zijn.

Er is een kerkbestuur, in onze provincie, dat een slechtvalkenkast heeft aangegrepen als middel om de in dat dorp opgroeiende jonge mensen, bewust te maken van deze snel vliegende schepselen als onderdeel van hun leefomgeving en van de zo onder druk staande biodiversiteit. Zij verwijzen zelfs naar de oproep van Paus Franciscus "Laudato si" over de biodiversiteit waarin iedereen opgeroepen wordt om natuur en milieu te respecteren. Ik las dat ze samenwerken met een natuurvereniging die excursies organiseert

over- en in de natuur in het dorp waarin de kerktoren met slechtvalken, een belangrijke plaats heeft.

De slechtvalken op de Petruskerk in Oisterwijk kijken uit op klaslokalen van scholengemeenschap Durendael. Ik zie het ontdekkend leren voor het vak biologie al voor me; kinderen kunnen met een telescoop in de klas de slechtvalken leren zien; observeren van gedrag, prooien determineren, hun herkomst en biologie, informatie opzoeken over deze snelste roofvogel ter wereld, overwinteraars, verenkleed en ruiveren, geluiden, eieren, jongen, biodiversiteit en de voedselketen, de plaats daarin van de verwoestende Homo sapiens inclus. Wat leren kijken naar een stelletje roofvogels op nog geen 100 meter afstand al niet vermag. Het is misschien het restant van een altijd nog aanwezige juf in mij die deze kans onbenut ziet liggen. Ik ben niet de enige vogelaar met een didactisch verleden en ik weet zeker dat er velen zijn die graag met een telescoop in de klas en daar buiten komen om leerlingen met hun enthousiasme aan te steken voor al wat leeft, vlak voor hun neus. Het is meer dan spijtig dat het kerkbestuur van de Petruskerk in Oisterwijk voor zichzelf geen rol ziet weggelegd om de slechtvalk mogelijkheden te faciliteren met toestemming tot het plaatsen van een nestkast. Hopelijk komt er een moment dat ze van gedachte doet veranderen.

Foto: Corine Goldschmidt

fotowedstrijd

We trekken er op uit met de verrekijker en.....met de camera! Sommigen onder ons kiezen ervoor om ook met de camera vogelsoorten dicht bij te halen. Dit jaar heb je weer de gelegenheid je beste foto's op te sturen. Vorig jaar was Jan Paymans de winnaar. Wie wordt het dit jaar? Stuur maximaal 5 foto's op waarvan jij denkt dat ze in aanmerking kunnen komen voor een waardering. Tot augustus heb je de tijd. Succes!

- Sturen naar vogelwerkgroepmiddenbrabant@gmail.com

Vakantiekiekie

Professioneel

Iacduèr

In de periode van 22/25 februari hebben 10 leden van de Vogelwerkgroep (1x IVN) een bezoek gebracht aan het Lac du Der in Frankrijk. In het vroege voorjaar en in november speelt zich aan de oevers van Lac du Der-Chantecoq, in het groene bosgebied van de Franse Champagnestreek, een oorverdovend spektakel af, als talloze gracieuze kraanvogels er neerstrijken om te foerageren. Het weer was zonnig, vrijwel onbewolkt, 6-18 graden. In de ochtend windstil, in de loop van de dag een stevige wind (ZW 3-4) die daarna weer afnam. Behalve de kraanvogels (8000) zijn er in de meren natuurlijk ook nog tal van andere watervogels te zien. O.a. een zeer grote groep kieviten (15.000) en trek van de rode wouw (18 stuks binnen een half uur). Vrijwel geen steltlopers en ook geen ijsvogel. Enkele kleine zwanen. Totaal 86 vogelsoorten. Verder veel reeën en al een aantal vlinders, met name kleine vos en citroenvlinder. Ook helaas enkele vossen dood langs de weg.

Het fantastische weer, een prima onderkomen en de gezelligheid onder elkaar maakte dit weekend onvergetelijk.

Foto's Nico Hilgers

- Kijk ook eens op www.vwgmiddenbrabant.nl